

Ecoles européennes

Bureau du Secrétaire général

Unité de développement pédagogique

Réf. : 2010-D-49-da-3

DANSK VERSION

Læreplan for alle L III sprog - Programme pour toutes les langues III

APPROUVE PAR LE COMITE PEDAGOGIQUE MIXTE DES 5 ET 6 OCTOBRE 2011 A BRUXELLES

Entrée en vigueur en septembre 2012 pour le cycle 1 et 2 et en septembre 2013 pour le cycle 3

LÆREPLAN FOR ALLE L III SPROG

LÆREPLAN PÅ DANSK

1. Indledning:

Arbejdsgruppen "Normer og standarder i L III" har afsluttet sit arbejde, og den har taget højde for konklusionerne fra mødet for inspektørerne for sekundærundervisningen (CIS) af 8. februar 2011 (dokument 2010-D-49). Arbejdsgruppen har udarbejdet en læreplan, der er gældende for alle L III sprog.

Læreplanen bygger på *Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog* og på *Den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring*.

Læreplanen bygger på ekspertarbejde og afspejler gennem sine mål, sit indhold og sine metoder et fælles, harmoniseret grundlag inden for moderne sprog ved Europaskolerne, som allerede bruges i adskillige nationale undervisningssystemer.

Læreplanen er en del af reformen af Studentereksamen (EB). Den tilgodeser krav fra tidligere formænd for Studentereksamen (Présidents du BAC), som gentagne gange har understreget nødvendigheden af en fælles og harmoniseret ramme, der kan sætte standarden for alle læreplaner i sprog.

Læreplanen sætter fokus på den viden og de kompetencer, som skal nås ved slutningen af hvert forløb. Den indeholder *Generelle mål* (kap.2), *Didaktiske principper* (kap.3), *Faglige mål* (kap. 4), *Indhold* (kap.5) og *Evaluering* (kap. 6). Den viser de forskellige sproglige elementer, som eleverne skal erhverve og beskriver den viden og de kompetencer, som eleverne skal opnå for at være i stand til at kunne kommunikere effektivt på sproget.

Læreplanens struktur er bevidst kortfattet, men den ledsages af en kommentar (bilag). Learning Gateway kan udgøre et forum for yderligere rettesnore, forklaringer eller råd.

Denne læreplan er en harmoniseret læreplan for alle L III sprog. Den vil garantere lighed for eleverne i alle L III sprog, ligesom den kan styrke muligheden for udveksling af god undervisningspraksis og professionel ekspertise på tværs af sprogsektionerne.

Læreplanen for alle L III sprog træder i kraft september 2012 for 1. og 2. sekundærforløb (2. - 3. klasse samt 4. -5. klasse) og september 2013 for 3. sekundærforløb (6. -7. klasse).

2. Generelle mål:

Overbygningen ved Europaskolerne har et dobbelt formål: at sikre en bred uddannelse baseret på undervisningen i en række fag og at medvirke til elevernes personlige udvikling i en bredere social og kulturel kontekst. Den brede uddannelse omfatter erhvervelsen af viden, forståelse, begreber og færdigheder inden for hvert fagområde. Den personlige udvikling finder sted inden for en række sammenhænge af åndelig, moralsk, social og kulturel karakter. Den omfatter en bevidsthed om kulturelle koder og hensigtsmæssig adfærd i forhold til disse, en forståelse af den omverden, som eleverne arbejder og lever i og dannelse af egen identitet.

Disse to formål, som i praksis er uadskillelige, udvikles sammen med en styrket bevidsthed om alsidigheden af europæisk kultur. Denne bevidsthed og erfaring fra et dagligliv i fællesskab på skolerne hjælper eleverne til at opnå større respekt for traditionerne for hvert land og region i Europa samtidig med, at de udvikler og bevarer deres egen nationale identitet.

Eleverne ved Europaskolerne er fremtidige borgere i Europa og i verden. Derfor har de behov for en række kompetencer for at kunne møde udfordringerne i en hurtigt foranderlig verden. I 2006 vedtog Europarådet og Europaparlamentet *Den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring*. Den identificerer otte nøglekompetencer, som alle har brug for til personlig udfoldelse og udvikling:

1. Kommunikativ kompetence på modersmålet
2. Kommunikativ kompetence på fremmedsprog
3. Matematisk kompetence og naturvidenskabelig og teknologisk basiskompetence.
4. Digital kompetence
5. Læringskompetencen "at lære at lære"
6. Sociale kompetencer og medborgerkompetencer.
7. Initiativ og iværksætterånd
8. Kulturel bevidsthed og udtryksevne

Europaskolernes læreplaner søger at udvikle alle disse kompetencer hos eleverne. Læreplanerne i sprog giver et betydeligt bidrag, ikke kun til udviklingen af kommunikative kompetencer, men også til sociale og medborgerkompetencer og til elevernes kulturelle bevidsthed og udtryksevne.

Studiet af et L III sprog, *ab initio* (begynderniveau) er obligatorisk for alle elever fra år 2 til år 5 og valgfrit i år 6 og 7. Eleverne kan vælge hvilket som helst af de officielle sprog i Den europæiske Union som L III, men det valgte sprog skal være forskelligt fra de sprog, som er valgt som L I og L II.

De faglige mål indtil slutningen af år 5 baseres på fire års sammenhængende studium af sproget (tre ugentlige timer i år 2 til 5), og de faglige mål til Studentereksamen baseres på seks års sammenhængende studium af sproget (fire ugentlige timer i år 6 og 7).

De faglige mål refererer sig til *Den fælles europæiske referenceramme for sprog* fra Europarådet. Referencerammen åbner også mulighed for mellemniveauer som A1+, A2+ osv.:

Forløb	Kompetenceniveau
1. Sekundærforløb, 2+3 år	Niveau A1+
2. Sekundærforløb, 4+5 år	Niveau A2+
3. Sekundærforløb, 6+7 år	Niveau B1+

Vedrørende læring og undervisning af fremmedsprog i Europaskolesystemet gælder følgende niveauer:

- L II – C1
- L III – B1+
- L IV – A2+

3. Didaktiske grundprincipper:

Følgende didaktiske principper er grundlaget for undervisningen og for læringen i L III.

- Kommunikativ sprogkompetence er et overordnet læringsmål.
- Færdighederne lytning, læsning, deltagelse i samtale, redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed skal alle udvikles, men deres vægt varierer efter deres plads i forløbet.
- Undervisningen skal tage hensyn til elevernes progression på de forskellige niveauer af sprogtilægnelsen. Elevernes fejl skal anvendes konstruktivt til at udvikle sprogtilægnelsen.
- Mål sproget skal anvendes i så høj grad som muligt i undervisningen.
- Elevernes skal opfordres til at anvende deres erhvervede sprogfærdigheder og læringsstrategier.
- Forskellige metoder og tilgange skal anvendes i læringen.
- For at tage højde for elevernes udprægede heterogenitet anbefales det at anvende differentierede undervisningsmetoder.
- Der skal tages højde for elevernes forskellige læringsstile, læringshastigheder, sociale færdigheder samt deres styrker og svagheder.
- Anvendelse af en række hjælpemidler, herunder it, giver eleverne mulighed for at opnå en mere sikker og selvstændig omgang med sproget.
- En god kontekstbaseret sprogkompetence er grundlaget for en gradvis forståelse af sproget som system.
- Ved tilegnelse af grammatik, morfologi og ordforråd prioriteres det funktionelle aspekt.
- Elevernes sociolingvistiske kompetence skal udvikles, således at den også indeholder en forståelse af sproglige registre, sprogvarianter osv.

Ovenstående didaktiske principper er ikke udtømmende eller prioriteret.

4. Faglige mål

Faglige mål i første sekundærforløb (S2-S3)

Ved slutningen af første sekundærforløb skal eleven være i stand til at

1. forstå almindelige ord og sætninger fra hverdags sproget, når der tales langsomt og tydeligt
2. læse og forstå korte tekster, der indeholder almindelige ord og sætninger
3. deltage i enkle samtaler om hverdagsagtige og velkendte temaer med nogen hjælp
4. redegøre i et enkelt sprog for sit personlige univers med reference til fortid og fremtid
5. skrive korte og enkle meddelelser, noter og breve om hverdagsagtige emner
6. vise elementært kendskab til og forståelse af mållandets kultur
7. relatere den erhvervede viden om sin egen kultur til mållandets kultur
8. kende og anvende grundlæggende læringsstrategier
9. anvende grundlæggende studiefærdigheder i tilegnelsen af målsproget

Faglige mål i andet sekundærforløb (S4-S5)

Ved slutningen af andet sekundærforløb skal eleven være i stand til at

1. forstå tydeligt og klart talt hverdags sprog, der er knyttet til personlige emner og til emner af bredere karakter
2. læse og tilegne sig informationer fra hverdagstekster og fra litterære tekster
3. deltage i samtale og udveksle informationer om hverdagsagtige emner og emner af mere generel karakter
4. beskrive mundtligt i et sammenhængende sprog sine erfaringer, forventninger og planer samt gengive handlingen i en bog eller en film

5. skrive personlige breve og enkle sammenhængende meddelelser, der vedrører hverdagsagtige forhold, erfaringer og indtryk
6. demonstrere viden om og forståelse af mållandets kultur, herunder aktuelle samfundsmæssige forhold og litteratur i sin kontekst
7. kende og anvende grundlæggende og hensigtsmæssige interkulturelle koder for at kunne kommunikere med brugere af målsproget
8. vælge effektive strategier for at organisere sin egen læring
9. søge, samle og behandle informationer fra en bred vifte af trykte og elektroniske kilder med henblik på at udvikle de sproglige færdigheder

Faglige mål i tredje sekundærforløb (S6-S7)

Ved slutningen af tredje sekundærforløb skal eleven være i stand til at

1. forstå hovedindholdet af et komplekst sprog, når der tales klart om emner af aktuel og almen karakter
2. læse, forstå og analysere litterære og ikke-litterære tekster
3. deltage i samtale om emner af almen og aktuel karakter og give udtryk for personlige meninger med en vis fluency og spontanitet
4. redegøre klart og detaljeret for forskellige emner og argumentere for sine holdninger og forklare sine fremtidsplaner
5. skrive klare, detaljerede tekster, herunder breve, argumenterende tekster og rapporter, som tilkendegiver synspunkter på og personlige indtryk af mange forskellige emner
6. demonstrere indsigt og dybere forståelse af mållandets kultur, samfund, aktuelle forhold, litteratur i sin kontekst og kunst generelt
7. bruge en række interkulturelle koder for at kunne reagere på kulturelle stereotyper
8. tage gradvist mere ansvar for sin sprogtilegnelse
9. forholde sig kritisk til forskellige kilder og vælge de mest pålidelige og hensigtsmæssige til en given situation og modtager

5. Indhold:

Første sekundærforløb (S2-S3)

Ved slutningen af første sekundærforløb skal eleven have erhvervet sig

- elementært kendskab til udtale, intonation og retskrivning
- kendskab til ordforråd og faste vendinger
- kendskab til morfologi og grammatiske strukturer
- elementært kendskab til brug af ordbøger og andre hjælpemidler, herunder it
- bevidsthed om målsprogets kultur
- elementært kendskab til sproglige læringsstrategier og bevidsthed om egen progression

Andet sekundærforløb (S4-S5)

Baseret på viden og færdigheder, der er erhvervet i første sekundærforløb, skal eleven ved slutningen af andet sekundærforløb have opnået

- godt kendskab til udtale, intonation og retskrivning
- udvidet kendskab til ordforråd og idiomatiske vendinger
- udvidet kendskab til morfologi og grammatiske strukturer
- kendskab til brug af hjælpemidler, herunder it, med henblik på informationssøgning, evt. med støtte
- et vist kendskab til mållandets kultur, herunder til litterære tekster
- en bred vifte af sprogtillegningsstrategier og redskaber til evaluering af egen læring

Tredje sekundærforløb (S6-S7)

Baseret på viden og færdigheder, der er erhvervet i andet sekundærforløb, skal eleven ved slutningen af tredje sekundærforløb have opnået

- kendskab til forskellige sprogregistre i forskellige sprogsituationer
- et bredt ordforråd, der også omfatter abstrakte begreber
- et kendskab til forskellige komplekse grammatiske strukturer
- selvstændig anvendelse af forskellige informationssøgningsredskaber, herunder it.
- indsigt i målsprogets kultur, herunder studiet af litterære tekster
- selvstændig anvendelse af læringsstrategier og færdighed i selvevaluering

6. Evaluering

Første sekundærforløb (S2-S3)

A) Formativ evaluering

Evalueringen skal være primært formativ. Ved hjælp af lærerens iagttagelser, tests og selvevaluering opnår eleven kendskab til sit niveau og sin progression. Grundlæggende for evalueringen er de faglige mål for forløbet. Til brug for evalueringen kan selvevalueringen i *Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog* og *Den europæiske sprogportfolio* benyttes.

Andet sekundærforløb (S4 – S5)

A) Formativ evaluering

Evalueringen skal være primært formativ. Ved hjælp af indgangstests, lærerens iagttagelser, tests, skriftlige prøver og selvevaluering, opnår eleven kendskab til sit niveau og sin progression. Grundlæggende for evalueringen er de faglige mål for forløbet. Til brug for evalueringen kan selvevalueringen i *Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog* og *Den europæiske sprogportfolio* benyttes.

B) Afsluttende prøve/ Summativ evaluering

Ved afslutningen af andet sekundærforløb finder en afsluttende prøve sted i færdighederne lytning, læsning, deltagelse i samtale, redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed.

Tredje sekundærforløb (S6 – S7)

A) Formativ evaluering

Evalueringen skal være primært formativ. Ved hjælp af indgangstests, lærerens iagttagelser, tests, skriftlige prøver og selvevaluering, opnår eleven kendskab/bevidsthed til sit niveau og sin progression. Grundlæggende for evalueringen er de faglige mål for forløbet. Til brug for evalueringen kan selvevalueringen i *Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog* og *Den europæiske sprogportfolio* benyttes.

B) Afsluttende prøve/ Summativ evaluering

Ved afslutningen af andet sekundærforløb finder en mundtlig og skriftlig prøve sted i færdighederne lytning, læsning, deltagelse i samtale, redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed.

Evalueringsskriterier

De afsluttende prøver evaluerer det niveau, som eleven er nået i forhold til de faglige mål i hvert sekundærforløb.

Prøverne evaluerer elevens evne til på målsproget at præsentere en tekst, at uddrage de vigtigste aspekter, at analysere den og give udtryk for et standpunkt. Eleven skal henvise til relevante aspekter af mållandets kultur, litteratur, historie og samfund og vise kompetencer inden for morfologi, syntaks, ordforråd og idiomatiske vendinger. Færdighederne lytning, læsning, deltagelse i samtale, redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed på målsproget evalueres.

Der anvendes evalueringsskemaer til brug for en samlet karakter.

Bilag: KOMMENTARER

De følgende afsnit kommenterer visse passager i læreplanen, hvor en forklaring synes nødvendig. Citater fra læreplanen er trykt i fed og kursiv.

a) Didaktiske principper

Færdighederne lytning, læsning, deltagelse i samtale, redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed skal alle udvikles, men deres vægt varierer efter deres plads i forløbet.

I første sekundærforløb ligger vægten på lytning, læsning og deltagelse i samtale, mens redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed får mindre vægt.

Andet sekundærforløb er en overgangsfase, hvor redegørelse spiller en større rolle, og hvor deltagelse i samtale nedtones som fokus. Det samme gælder for skriftlig udtryksfærdighed, som nu bliver et centralt fagligt mål.

I tredje sekundærforløb står redegørelse og skriftlig udtryksfærdighed i centrum, mens færdighederne lytning, læsning og deltagelse i samtale vedligeholdes.

Elevernes skal tilskyndes til at drage nytte af deres eksisterende sprogfærdigheder og læringsstrategier

Anvendelse af allerede opnåede sproglige færdigheder kan være af stor nytte for elevernes læringsstrategier (tertiærprogseffekt), og brug af disse skal tilskyndes.

Reflekteret brug af sproget, sammenlignende betragtninger og bevidsthed om generelle sproglæringsfærdigheder kan forbedre sprogerhvervelsen betragteligt.

Elevernes forskellige læringsstile, deres forskellige læringshastigheder, deres forskellige sociale færdigheder, deres styrker og svagheder skal udnyttes bedst muligt.

Læringsstile indbefatter forskellige tilgange eller måder at lære på, som hjælper den enkelte elev at lære bedst.

Elevernes læringsstile og styrker (visuelle, auditive osv.) er knyttet til forskellige intelligenser (sproglige, logiske, musikalske osv.).

Lærerne skal indrette deres undervisningsmetoder efter elevernes behov og forskellige læringsstile. Jo mere bevidste lærerne er om disse, jo mere effektivt vil resultatet blive.

Forskellige metoder og tilgange skal anvendes i læringen.

Det er meget vigtigt at anvende en bred vifte af undervisningsmetoder. For eksempel kan taskorienterede aktiviteter som par- og gruppearbejde, projektarbejde rollespil, portfolio, osv. være effektive læringsmetoder.

For at tage højde for elevernes forskellige forudsætninger anbefales det at anvende af differentierede metoder.

Det er karakteristisk for L III, at eleverne har meget forskellige forudsætninger, da disse i mange tilfælde ikke er begynderelever. Dette kræver en differentieret tilgang. Anvendelse af differentiering kan skabe en ramme, der kan møde elevernes behov.

Læringsmål kan fastsættes for forskellige trin af niveauet.

Differentiering kan anvendes gennem undervisnings – og læringsstrategier såvel som gennem sværhedsgraden af de valgte tekster ved at tage udgangspunkt i elevens færdigheder, interesser, læringsstile og interesser, og gennem anvendelse af en bred vifte af undervisningsmetoder.

En god kontekstbaseret sprogkompetence er grundlaget for en gradvis tilegnet forståelse af sproget som system.

Tilegnelse af et fremmedsprog baseres på en kommunikations- og handlingsorienteret tilgang. Derfor spiller konteksten en vigtig rolle. Ordforråd og idiomatiske vendinger skal præsenteres og udvikles i kontekstbaserede situationer. Det er vigtigt, at man på alle niveauer tager højde for, at eleven tilegner sig målsproget trinvist, og at fejl bruges konstruktivt i læringen. Den korrekte brug af sproget skal dog så vidt muligt være målet.

Elevernes sociolingvistiske kompetence skal udvikles, således at den også indeholder en forståelse af sproglige registre, sprogvarianter osv.

Sociolingvistisk kompetence er færdigheden til at genkende og fortolke sprogvarianter (registre, stil, dialekter osv.) for at bruge sproget med den sociale betydning, der er hensigtsmæssig for kommunikationssituationen og for at give et aktivt bidrag til udviklingen af samtalen.

Eksempler: at være bevidst om forskellene mellem formelle og uformelle situationer, at kunne forstå måder at hilse på, at vide, hvornår, og hvordan man bruger komplimenter, at undskylde sig eller at modtage og afvise invitationer osv.

b) Faglige mål

2. og 3. sekundærforløb: interkulturelle koder

Ved slutningen af 2. sekundærforløb skal eleven *kende og anvende grundlæggende og hensigtsmæssige interkulturelle koder for at kunne kommunikere med brugere af målsproget.*

Ved slutningen af 3. sekundærforløb skal eleven være i stand til at *bruge en række interkulturelle koder for at kunne reagere på kulturelle stereotyper.*

Grundlaget for interkulturel forståelse og for en bevidsthed om interkulturelle koder er et godt kendskab til de områder, der giver kulturelle forskelle: samfundsmæssige normer, historiske symboler, myter, humor, måder at leve på, vaner, religion osv.

Jo mere eleven er bevidst om de kulturelle forskelle, jo mindre sandsynligt er det, at han/hun kommer til fejlagtige konklusioner eller opfører sig uhensigtsmæssigt.

2. og 3. sekundærforløb: vælge effektive strategier for at organisere sin egen læring og tage gradvist mere ansvar for sin sprogtilegnelse.

Et af formålene med denne læreplan er at opmuntre eleverne til at tage mere ansvar for sprogtilægnelsen og at opsamle information om læreprocessen. På denne måde vil eleverne udvikle en forståelse af, hvordan man lærer et andet sprog. For at eleverne kan blive aktive, selvstændige og reflekterende sprogtilægnere, bør de opfordres til at udvikle strategier for en effektiv sprogtilægnelse.

For eksempel kan læreren hjælpe eleverne i deres selvevaluering simpelthen ved i begyndelsen af en time at kommentere de faglige mål og opfordre dem til at skrive en læringsdagbog.

Anvendelsen af værktøjer som fx "jeg kan"-beskrivelserne i *Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog* og *Den europæiske sprogportfolio* gør det muligt for eleverne individuelt at definere realistiske mål.

3. sekundærforløb: læse, forstå og analysere litterære og ikke-litterære tekster.

Eleven skal være i stand til at læse, forstå og analysere tekster fra forskellige litterære genrer såvel som ikke-litterære genrer som avisartikler, læserbreve, debatter osv.

Med "analyse" menes her færdighed i at udtrykke og forklare hovedindholdet af en tekst ved hjælp af elementære tekniske termer, hvor det skønnes nødvendigt.

c) Indhold

Ordforråd og idiomatiske vendinger

I hvert sekundærforløb skal ordforrådet gøre eleverne i stand til at nå de faglige mål på de fem kompetenceniveauer (se faglige mål 1-5).

Således skal eleverne i første sekundærforløb *forstå almindelige ord og sætninger fra hverdagssproget, når der tales langsomt og tydeligt*. Kendskabet til hverdagsagtige udtryk hjælper eleverne på første sekundærforløb til at benytte sproget spontant.

Morfologi og grammatiske strukturer

Ved formidlingen af grammatik skal der gives prioritet til dagligdags sprogbrug og funktionalitet. Studiet af specifikke sprogstrukturer bør integreres i kommunikative aktiviteter og situationer. De nødvendige grammatiske strukturer skal udvikles og udvides over alle tre sekundærforløb.

Kendskab til relevante grammatiske strukturer og udtryk skal udvikles i overensstemmelse med de faglige mål for hvert forløb.

F.eks. er det nødvendigt for at kunne indgå i en samtale, at eleverne i første sekundærforløb både kender almindelige samtalsætninger samt, at de ikke blot har et vist kendskab til verbernes nutidsformer, men også til datid og fremtid. Der er dog ingen grund til, at eleven kender alle verbernes former på dette stadium.

I tredje sekundærforløb har eleven brug for en bred vifte af komplekse grammatiske strukturer for at være i stand til udtrykke sig skriftligt eller give udtryk for personlige holdninger på en klar og forståelig måde.

Målsprogets kultur

1. sekundærforløb: elementært kendskab til målsprogets kultur

Det anbefales at anvende kort autentisk materiale som digte, korte aktuelle avisartikler, tegneserier, tidsskrifter, eventyr, adapterede versioner af noveller osv. I denne sammenhæng kan brugen af it være af særlig nytte.

2. sekundærforløb: et vist kendskab til mållandets kultur, herunder til litterære tekster

Eleverne skal have adgang til en bred vifte af litterære og ikke-litterære tekster og materialer såsom noveller, digte og avisartikler osv.

3. sekundærforløb: indsigt i målsprogets kultur, herunder studiet af litterære tekster

Eleverne skal stifte bekendtskab med tekster fra forskellige litterære genrer såvel som ikke-litterære genrer. Der skal læses to værker i fuld længde og i original version

d) Evaluering

De afsluttende prøver evaluerer det niveau, som eleven er nået i forhold til de faglige mål i hvert sekundærførløb.

Ved bedømmelsen af eleven tages udgangspunkt i de faglige mål.

Til brug for evalueringen kan selvevalueringen i Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog og den europæiske sprogportfolio benyttes.

Selvevaluering er et nødvendigt middel for at hæve elevernes motivering og gøre dem bevidste om læreprocessen. Den hjælper dem med at blive opmærksomme på deres svage og stærke punkter og til at gøre læreprocessen mere effektiv.

Den fælleseuropæiske referenceramme for sprog og den europæiske sprogportfolio har skemaer til selvevaluering (med "jeg kan" – beskrivelser), som er et effektivt værktøj for eleven.